
Ocena Wydawnictwa "Biblioteka Narodowa"

Biuletyn Polonistyczny 9/25, 127-130

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(stała pozycja Zeszytów) Publikacje pracowników Wydziału Filologicznego U.Ł. w r. 1964.

Ponadto z okazji jubileuszu Katedra Teorii Literatury oraz Biblioteka U.Ł. zorganizowała w hallu Biblioteki wystawę 40-lecia twórczości prof. Stefani Skwarczyńskiej; wystawa ta w kilku działach (teoria literatury, historia literatury, teatrologia, publicystyka, prace redakcyjne itp.) prezentuje wybrane pozycje Jubilatki.

Warto jeszcze odnotować, że z jubileuszem zbiegło się wydanie przez Instytut Wydawniczy PAX tomu III Wstępu do nauki o literaturze S. Skwarczyńskiej. Tom nosi podtytuł: Cz. V. Rodzaj literacki. A. Ogólna problematyka genologii.

Składa się na niego 8 rozdziałów

- I. Stanowisko genologii w nauce o literaturze
- II. Pregenologiczne trudności i decyzje
- III. Przedmioty genologiczne: rodzaje, gatunki, odmiany. Sposób ich istnienia i ich charakter
- IV. Rodzaje i gatunki w konkretnym utworze językowym
- V. Problematyka tzw. życia rodzajów literackich
- VI. Pojęcia genologiczne
- VII. Nazwy genologiczne
- VIII. Zagadnienia systematyki genologicznej.

2. OCENA WYDAWNICTWA "BIBLIOTEKA NARODOWA"

Posiedzenie Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk z dn. 13 listopada 1965 r. poświęcone było ocenie wydawnictwa "Biblioteka Narodowa". Członkom Komitetu rozesłano uprzednio sprawozdanie z dotychczasowej działalności wydawniczej Serii I BN (zob. Biuletyn Polonistyczny, zesz. 24, s. 124-133) oraz plan wydawniczy na najbliższe lata, przy czym dla większej przejrzystości wykaz tytułów poszczególnych tomów u-

porządkowano wedle kolejności epok dziejów literatury polskiej, od średniowiecza do połowy naszego stulecia.

Referat pt "Ocena Wydawnictwa Biblioteka Narodowa" wygłosił na Komitecie Nauk o Literaturze dr St. Grzeszczuk - UJ. Poniżej zamieszcza się streszczenie głównych tez referatu oraz przebiegu ożywionej dyskusji.

Dr St. Grzeszczuk stwierdził na wstępie referatu, że "Biblioteka Narodowa" znajduje się w stanie chronicznego kryzysu, przynajmniej od r. 1957. Kryzys przejawia się w spadku ilości wydawanych rocznie tomów (1957 - 12t., 1965 - 8t.). Warto przypomnieć, że w latach 1919-1929 wydawano przeciętnie 33 tomy rocznie.

Biblioteka Narodowa ani nie wykonała jeszcze swoich zadań, ani też nie utraciła popularności. BN nie wydała dotąd licznych tomów potrzebnych i poszukiwanych. Adres czytelnicy BN - to przede wszystkim student polonistyki, nauczyciel, ale też przyszły nauczyciel i uczeń (stąd konieczność poważniejszego uwzględnienia w planach wydawniczych lektur szkolnych). Na czoło wysuwa się uwzględnienie w planach wydawniczych tytułów ze spisu lektur dla studentów polonistyki (w tym zakresie duże luki). BN ma przewagę nad innymi wydawnictwami tylko w zakresie lektur dla I i II roku studium polonistycznego, w latach następnych luki są ogromne. W tym kierunku powinny pójść plany wydawnicze B.N.

Referent podkreślił tradycyjny autorytet BN, wysoki poziom naukowy i rozległą funkcję tomików, zastępujących nie istniejący dotąd podręcznik uniwersytecki historii literatury.

Zapotrzebowanie na tomiki BN coraz się zwiększa, powodując konieczność zwiększenia nakładów szczególnie tych tytułów, które szybko się wyczerpują.

Wiedza, którą przynoszą wstępy BN, jest szczególnie ważna, gdy chodzi o zjawiska literatury nowszej i najnowszej.

Postulaty zmierzające do uzdrowienia sytuacji i przełamania kryzysu:

- 1) jak najszersze wprowadzenie współczesności do planów wydawniczych BN
- 2) ścisła korelacja planów wydawniczych BN ze spisem lektur polonistycznych dla studentów

- 3) wznowienia i prowadzenie polityki wznowień, zgodnie z potrzebami spisu lektur
- 4) zwiększenie ilości wydawanych tomów przynajmniej do 20 rocznie
- 5) potaniecie tomów BN przez wydawanie podstawowej części nakładu w broszurze.

Dyskusja

W dyskusji wzięli udział: prof. prof. Krzyżanowski, Zakrzewski, Wyka, Libera, Danek, naczelnik Bengom, przedstawicielka Departamentu Wydawnictw Ministerstwa Kultury i Sztuki, przedstawiciele redakcji BN: prof. J. Hulewicz i doc. S. Sandler, oraz Wydawnictwa Ossolineum: doc. J. Trzynadłowski.

Wypowiedzi dyskutantów dotyczyły zarówno typu wydawnictw (charakter i rozmiary wstępu), strony edytorskiej (sprawa potanienia tomików przez przejście na wydanie broszurowe), programu planu wydawniczego (nacisk na literaturę nowszą, szczególnie dwudziestolecia międzywojennego, ale też wydanie osobnych tomów poświęconych Kaczkowskiemu, Prusowi, Orzeszkowej i Sienkiewiczowi; konieczność wydania tomów poświęconych krytyce literackiej), jak i polityce wydawniczej, nakładowej (wiele tomów nie do nabycia z powodu niskich nakładów; konieczność zaspokojenia potrzeb studentów polonistyki i uwzględnienia przede wszystkim spisu lektur polonistycznych w uniwersytetach i apelowanie o stałe wznowienia).

Wszyscy dyskutanci mocno podkreślali doniosłą społeczną rolę tomów BN, w wielu wypadkach przynoszących jedynie studium z poszczególnych dziedzin, a szczególnie dla rozbudowanych studiów zaocznych i eksternistycznych.

Ożywioną dyskusję wywołało wystąpienie przedstawicielki Departamentu Wydawnictw Ministerstwa Kultury i Sztuki, która zaznaczyła, że wskaźniki zbytu posiadane w Departamencie nie ilustrują tak wielkiego zapotrzebowania, o jakim była mowa w dyskusji; ponadto wątpliwości Departamentu budzą szczególnie pozycje, które nie wymagają tak dużego aparatu komentatorskiego i są do zdobycia w innych wydaniach. Przeciwno takiemu stanowisku wypowiedział się prof. K. Wyka, powołując się na po-

trzeby dydaktyczne szkół wyższych. Prof. Krzyżanowski wypowiedział opinię, że tomy BN winny być, jeżeli idzie o przydział papieru, traktowane na prawach podręczników.

W dyskusji padło wiele propozycji szczegółowych. Zasadnicze tezy referatu dra Grzeszczuka zostały całkowicie poparte w dyskusji, a szczególności postulat, aby Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Wydział Nauk Społecznych PAN poparły zabiegi Wydawnictwa o zwiększenie puli papierowej na potrzeby BN.

3. NOWE TOMY DZIEŁ OSKARA KOLBERGA

Ubiegły rok przyniósł zakończenie pierwszego etapu prac nad edycją "Dzieł Wszystkich" Oskara Kolberga - zamknięcie serii tzw. reedycyjnej, tj. fotooffsetowego powtórzenia tomów, które ukazały się za życia wielkiego pioniera polskiej etnografii i folklorystyki. Równocześnie zespół redakcyjny przystąpił do realizacji drugiej, trudniejszej części zadania, a więc do wydania ineditów kolbergowskich (pozostałe w tekach monografie etnograficzne, muzykalia, studia) oraz różnego rodzaju materiałów pomocniczych (indeksy, komentarze i korespondencja). Z tego cyklu ukazały się w r. 1965 trzy tomy: monografie Śląska i Pomorza, i "Korespondencja".

"Korespondencja", pierwsza część zamierzonej trzypomowej całości, wydana przez Marię Turczynowiczową, zawiera listy samego Kolberga i listy do niego adresowane z lat 1837-1876, w sumie 467 listów, opatrzonych komentarzami osobowymi i rzeczowymi. Oczywiście obie wojny światowe przyczyniły się do uszczuplenia kompletności tego zespołu, jednak i to, co pozostało, stanowi ważne źródło do poznania środowiska zbieracza i kontaktów z różnymi osobistościami (m.in. w pierwszym tomie Józef Bliziński, Zygmunt Gloger, Aleksander Hilferding, Józef Łepkowski, Władysław Siarkowski, Paulina Wilkońska, Włodzimierz Wolniewicz i in.), a przede wszystkim daje poznać zmudne zabiegi, podejmowane przez Kolberga dla utorowania tomom "Ludu" drogi w świat.

Obszerny tom "Pomorze" przynosi duży blok materiałów (teka nr 6), na który składają się rzeczy bardzo różnorodne, a więc